

УДК 339.9

Прушківська Е.В. ¹

Коваленко Є.В. ²

¹д-р екон. наук., проф. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. ГФ-217 НУ «Запорізька політехніка»

РОЗВИТОК МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ДОСВІД КРАЇН ЄС

Сучасний вектор розвитку будь-якої країни визначається процесами глобалізації. Глобалізація несе в собі як переваги так і загрози, які проявляються у турбулентності економіки та поглибленні кризових явищ на національному рівні. За таких умов інтеграція молоді на ринок праці та пов'язані з цим соціальні наслідки мають чітку тенденцію до погіршення та збільшення безробіття. Молодіжне підприємництво розглядається як важливий ресурс розвитку економіки країни, а також як інструмент вирішення проблеми молодіжного безробіття, що суттєво загострилася останнім часом, особливо у віковій категорії 20-24 років. Молодіжне підприємництво є способом забезпечення матеріального становище молодих людей, а також сприяє їх професійному та особистісному зростанню. Молодь виступає свого роду державним кадровим резервом, забезпечуючи наступність поколінь.

Поняття «молодіжного підприємництва» все ще законодавчо і науково не закріплено в повній мірі. Дискусійні питання, що піднімаються в наукових джерелах, дозволяють розглядати дане поняття як мультидисциплінарне,

оскільки є на стику таких наукових областей, як економіка, психологія та соціологія, право. В рамках цього дослідження вважатимемо, що молодіжне підприємництво – це відносно самостійна категорія ділової активності, яка передбачає досягнення молодими підприємцями, що ефективно об'єднують доступні ресурси на основі особистісних якостей і професійних навичок, конкурентних переваг у веденні бізнесу, задля отримання прибутку.

З огляду зарубіжного досвіду, слід зазначити, що дним з найбільших викликів соціально-політичного життя останнього десятиліття для країн Європейського Союзу (ЄС) була криза безробіття серед молоді. Паралельно розгортається низка структурних змін на ринку праці. Молодь має високий рівень інтересу до самозайнятості, але лише 6,5 % працюючої молоді (20-29 років) у Європейському Союзі (ЄС) були самозайнятими в 2018 році. Крім того, кількість самозайнятої молоді зменшилася за останнє десятиліття, впавши з 2,7 млн. у 2009 р. до 2,5 млн. у 2018 р. Близько 40 % молоді в ЄС проявляють інтерес до підприємництва, але далеко не всі молоді люди займаються індивідуальною трудовою діяльністю. Цей розрив свідчить про нереалізований підприємницький потенціал.

Очевидно, що молодь зустрічається з багатьма перешкодами, в тому числі з відсутністю підприємницьких навичок. До інших ключових бар'єрів відносяться відсутність прикладів для наслідування, низький рівень підприємництва та досвіду роботи, обмежені фінансові ресурси, обмежені бізнес-мережі і ринкові бар'єри.

Під час фінансової кризи 2020 року рівень безробіття серед молоді в Європейському Союзі зріс з 16 % до 26 %. Показник в ЄС повернувся до рівня 2008 року лише в 2018 році. Навіть під час відновлення, деякі країни ЄС мали високий рівень безробіття серед молоді. Так, наприклад, у Греції, Іспанії та Італії безробіття серед молоді у 2019 році все ще було вищим, ніж у 2008 році.

Ще один значний сплеск безробіття серед молоді, викликаний пандемією Covid-19, також може забрати близько десяти років на відновлення. Перші ознаки вже помітні: показники слабкості ринку праці в ЄС зросли приблизно на п'ять відсотків, як і відсоток молоді, яка навіть відмовилася від пошуку роботи. Оскільки Європа перебуває у другому значному локдауні, існує ризик того, що ці цифри будуть швидко погіршуватися далі.

Отже, Європейські інституції повинні докласти максимальних зусиль, щоб уникнути ще одного втраченого покоління. Першим важливим пріоритетом є виправлення позицій європейської макроекономічної політики. Однією з причин повільного відновлення зайнятості молоді в ЄС після фінансової кризи стала друга рецесія, в яку потрапила Європа між 2011 і 2013 роками. На той час посилення фіскальної та монетарної системи передчасно

зупинило відновлення. Наразі у відповідь на Covid-19 європейські політики не повторювали цієї помилки і надали вражаючу фінансову та грошову підтримку. Фіскальна політика повинна продовжувати підтримувати економіку ЄС у 2022 та 2023 роках. По-друге, політикам потрібно створити цільові програми підтримки найму та утримання молодих працівників. Європейська комісія пообіцяла, що 22 млрд. євро з фонду оздоровлення ЄС буде використано для підтримки зайнятості молоді.

Масове збільшення державного боргу захищає бізнес від банкрутства та зберігає економічні структури. Але якщо Європа хоче залишатися конкурентоспроможною, їй потрібно більше інвестувати в економіку майбутнього. Немає кращих інвестицій, ніж інвестиції в молодь Європи, яка продовжує непропорційно страждати. Тому політика молодіжного підприємництва може бути основним елементом серед заходів, що допомагають молоді увійти та бути активними на ринку праці. Для тих, хто вирішив не займатися підприємництвом або проекти яких зазнали краху, молодіжні програми підприємництва все ще можуть бути корисними, оскільки вони допомагають розвивати підприємницьке мислення та набувати досвід та навички, які можуть бути використані для забезпечення працевлаштування.